

Motion till riksdagen 2007/08:U29

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2007/08:157

Fortsatt svenskt deltagande i Europeiska unionens militära insats i Tchad och Centralafrikanska republiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förlängning av regeringens mandat för det svenska bidraget till Eufor Tchad/RCA till den 15 mars 2009.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förhållningssätt vid folkrättsbrott och övergrepp inom internationella insatser.

Deltagande i Eufor Tchad/RCA

Det svåra humanitära och politiska läget i den region där den FN-mandaterade EU-insatsen är verksam är väl känd. I detta område finns en halv miljon flyktingar, många av dem från intilliggande områden som Darfur. De lever under fruktansvärda umbäranden. Skyddet av dem är en huvuduppgift för EU-insatsen. EU-insatsen är ett stöd till FN:s krishanteringsförmåga och vilar på ett tydligt folkrättsligt mandat. Vi vill understryka att det är FN som efterfrågat denna EU-insats och vi välkomnar att EU på detta vis kan stödja FN:s arbete för kris- och konflikthantering. Vi socialdemokrater anser att ett svenskt deltagande i en EU-styrka efterfrågad av FN med syfte att bidra till säkerhet och skydd av såväl civila som FN-personal visar på Sveriges starka stöd till FN och det multilaterala systemet.

Det har under många år varit en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik att FN har ett huvudansvar för internationell fred och säkerhet. Vi anser att Sveriges starka stöd till FN:s fredsverksamhet kommer till uttryck genom

Fel! Okänt namn på

civila insatser och biståndsverksamhet liksom genom deltagande i FN-mandaterade internationella insatser. EU har utvecklats till en viktig global aktör och bör samarbeta och stödja FN. Att stärka EU:s kris- och konflikthanteringsförmåga också utanför EU:s gränser, samt att den ställs till FN:s förfogande, är en utveckling som vi socialdemokrater aktivt har drivit på.

Sverige bidrar i dag till Eufor Tchad/RCA med drygt 200 personer. De första delarna av vårt bidrag var på plats i februari detta år och mandatet för den insatsen sträckte sig till sex månader. Av flera olika skäl fördröjdes insatsen och det stod klart att den svenska styrkan enbart skulle kunna vara fullt operativ i fyra till sex veckor. Såväl vi socialdemokrater som andra efterfrågade en förlängning av det svenska mandatet eftersom vi ansåg att man annars inte skulle kunna fullgöra sitt uppdrag – att skydda flyktingarna. In i det längsta rådde stor oklarhet från den svenska regeringen huruvida en sådan förlängning var möjlig eller ens önskvärd.

Vi socialdemokrater välkomnar denna proposition och ställer oss positiva till en förlängning av den svenska insatsen inom ramen för Euforinsatsen i Tchad och Centralafrikanska republiken.

I propositionen skriver regeringen om ”operativ förmåga” men det framgår inte med tydlighet hur denna term definieras. I en insats av denna omfattning kan en alltför liten styrka inte anses vara operativ eftersom stödfunktioner inte finns på plats. Den svenska styrkan består i dag av ca 200 personer men i propositionen skriver regeringen att det svenska bidraget kommer att ”omvandlas och reduceras i månadsskiftet juli/augusti”. Vi socialdemokrater ifrågasätter om styrkan efter denna ”omvandling” verkligen kommer att vara operativ och kunna arbeta för insatsens huvudsyfte, att skydda flyktingar.

Regeringens proposition föreslår att det svenska bidraget ska förlängas till slutet av oktober 2008, som längst 30 november 2008, och gälla för en styrka om högst 390 personer. Inom dessa ramar rymms marginal för eventuella behov av evakuering och/eller förstärkning.

Av samma skäl som utgör grund för vårt positiva ställningstagande till den svenska insatsen – omsorgen om flyktingarna som lever under mycket svåra förhållanden och möjligheten att kunna utföra uppdraget att skydda dem – ifrågasätter vi socialdemokrater den tidsgräns för regeringens mandat som föreslås i propositionen. Den politiska utvecklingen i området har blivit än mer komplicerad. Behovet av omvärldens långsiktiga engagemang i regionen är tydligt. En militär insats som Eufor utgör en del, men vi vill också betona att en hållbar lösning framför allt kräver civila insatser och engagemang. Enligt tidigare planering skulle det svenska skyttekompaniet påbörja hemtransport i maj 2008. Enligt proposition 2007/08:157 förlängs uppdraget till oktober 2008. Euforoperationen som helhet ska pågå till mars 2009.

I dag är det oklart om det från något annat land finns beredskap att ta vid när den svenska insatsen inom Eufor avslutas. Det är också oklart under vilka former FN ska verka i området efter avslutad Euforinsats.

För att kunna fullgöra uppdraget att skydda flyktingar i Tchad i väntan på att ett annat land tar över uppgiften inom ramen för Eufor, eller i det fall insatsens ledning ber Sverige stanna kvar ytterligare en tid med sin erkänt dugliga styrka även efter november, bör regeringen ha handlingsfrihet att utan

tidsbegränsningar satta av riksdagen besvara en sådan förfrågan. Ett sådant svar ska prövas mot andra angelägna åtgärder i försvarsbudgeten.

Enligt ovanstående förordar vi socialdemokrater en längre tidsgräns för regeringens mandat och föreslår att den ska sträcka sig till den 15 mars 2009.

Liksom var fallet i den föregående propositionen rörande insatsen i Tchad nämns tyvärr inget om FN:s resolutioner 1325 eller 1612 om kvinnor, fred och säkerhet respektive barn i väpnad konflikt. Vi socialdemokrater vill därför återigen belysa det vi tidigare motionerat om: Resolution 1325 måste vara en viktig del av svenska internationella insatser. I konflikterna i denna region är vikten av detta mycket tydlig både eftersom kvinnor är särskilt utsatta genom det fruktansvärda våld mot kvinnor som används som ett led i krigföringen och på grund av den stora roll kvinnorna måste spela för att den fred som skapas ska kunna vara hållbar.

Förhållningssätt vid folkrättsbrott och övergrepp inom internationella insatser

Under operation Artemis i Kongo 2003 ska enligt uppgifter franska styrkor ha använt tortyr under förhör av fångar, vilket givetvis är oacceptabelt. De svenska styrkorna var enligt uppgifterna inte direkt inblandade, men dock vittnen till det som skedde. Försvarsmakten ska agera när det uppstår problem av juridisk eller etisk art inom den internationella insats där man deltar. Vi socialdemokrater vill framhålla vikten av att våra soldater instrueras och utbildas i att uppträda i enlighet med gällande regelverk och respektera de värden de är utsända att försvara.

Ett annat viktigt exempel är kvinnors och barns mänskliga rättigheter och medvetenheten om deras extra utsatta situation i konflikter, inte minst i form av sexuell exploatering. Det är oacceptabelt att internationella styrkor deltar i denna exploatering.

Förebyggande arbete genom utbildning i FN:s resolution 1325 och arbetet med dess implementering utgör också viktiga beståndsdelar i en internationell operation.

Sverige bör verka för att det ingår i mandatet för en fredsfrämjande insats att beivra och rapportera kränkningar av de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten och att samarbete ska ske med Internationella brottmålsdomstolen (ICC) så att möjlighet ges att beivra de grövsta brotten mot folkrätten.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 29 maj 2008

Urban Ahlin (s)

Anders Karlsson (s)

Carin Runeson (s)

Carina Hägg (s)

Kent Härstedt (s)

Kenneth G Forslund (s)

Kerstin Engle (s)

Peter Jonsson (s)

Åsa Lindestam (s)

Michael Hagberg (s)

Mats Berglind (s)

Inger Jarl Beck (s)